

Droga cywilizacja

Fot. Agencja Media Trend

Choroby cywilizacyjne rozpowszechnione we współczesnym świecie – zaburzenia psychiczne, alergie, przewlekła obturacyjna choroba płuc (POChP) oraz cukrzyca generują olbrzymie koszty społeczne. Tylko w 2007 r. ZUS z ich powodu wypłacił zasiłki chorobowe o łącznej wartości 510 mln zł. Renty przyznane w tym samym czasie z tytułu wspomnianych chorób pochłonęły kolejne 61 mln zł.

O tym, co należy zrobić, by skuteczniej i bardziej ekonomicznie leczyć, dyskutowali podczas zorganizowanej 20 października w Warszawie *Debaty o zdrowiu* pod hasłem *Nowe choroby cywilizacyjne – metody leczenia i koszty cywilizacyjne*, przedstawiciele środowisk lekarskich, medycznych, decydentów, pacjentów, producentów leków i urzędzie medycznych oraz dziennikarze.

Gośćmi honorowymi debaty byli prof. Jerzy Kruszewski – krajowy konsultant w dziedzinie alergologii, dr Wojciech Lubiński z Kliniki Chorób Wewnętrznych, Pneumonologii i Alergologii WIM w Warszawie, dr Joanna Meder – wiceprezes Polskiego Towar-

zystwa Psychiatrycznego, prof. Jan Tatoń – zastępca kierownika Katedry i Kliniki Chorób Wewnętrznych i Diabetologii Akademii Medycznej w Warszawie, Wojciech Matusewicz – dyrektor Agencji Oceny Technologii Medycznych, Grażyna Kaplińska-Wawrzyńczyk – naczelny lekarz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Janusz Nowak – dyrektor Departamentu Zdrowia Publicznego w Ministerstwie Zdrowia oraz Ada Jabłońska – główny specjalista z Departamentu Świadczeń Opieki Zdrowotnej NFZ. Spotkanie zorganizowało Centrum Komunikacji Medialnej, przy współpracy merytorycznej Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie i Dziennikarskiego Klubu Promocji Zdrowia, pod patronatem medialnym miesięcznika *Menedżer Zdrowia*.

Podczas spotkania prof. Jerzy Kruszewski ostrzegł, że w ostatnich latach choroby alergiczne atakują w zastraszającym tempie. W tej sytuacji, wyjaśniał, nie ma innego wyjścia, jak edukowanie lekarzy i pacjentów, uświadamianie im, jakie są przyczyny wspomnianych schorzeń. W Polsce bowiem nadal masowo leczy się objawy choroby zamiast jej przyczyn. Tymczasem tylko wcześnie i prawidłowe zdiagnozowanie choroby pozwala na jej zahamowanie i ograniczenie dalszych wydatków z powodu terapii powikłań. Tłumaczył też, że jedynym akceptowalnym rozwiązaniem obniżającym koszty leczenia chorób alergicznych jest

śledzenie postępów ich terapii na świecie i adaptowania gotowych, skutecznych wzorów na rynek polski.

Dużo więcej emocji budzi obecnie terapia POChP. Jak wykazują badania przeprowadzone przez OBOP, aż 94 proc. Polaków nie wie, co oznacza termin POChP, kolejne 67 proc. nie zdaje sobie sprawy z tego, iż schorzenie to prowadzi do śmierci. Zdaniem dr. Wojciecha Lubińskiego, przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak zrozumienia istoty tego schorzenia. Lekarze pierwszego kontaktu nie potrafią diagnozować POChP, rozpoznają ją zbyt późno, a jeśli już wpadną na to, że przyczyną duszności i kaszlu jest obturacyjna choroba płuc, nie potrafią jej leczyć. Zbyt wcześnie podają chorym steroidowe leki wziewne, pomijając cholinolityki rozszerzające oskrzela, co jest wskazane na początku rozpoznania. Wojciech Lubiński postulował, by badanie spirometryczne zostało wprowadzone jako powszechne badanie diagnostyczne do gabinetów lekarzy rodzinnych, aby było ono wciągnięte w pakiet badań okresowych, a także by NFZ zaostrzył nadzór nad ordynowaniem leków stosowanych w terapii POChP. Koszty leczenia tej choroby są bowiem olbrzymie. W Polsce trudno je oszacować, ale w USA roczny koszt leczenia jednego chorego na POChP waha się od 500 do 4 tys. dolarów, a w Unii Europejskiej ok. 1500 euro.

Udało się również znaleźć pozytywne akcenty. Doktor Joanna Meder przedstawiła zgromadzonym zmiany, jakie od przyszłego roku mają zajść w psychiatrii. Najważniejsza z nich, to wprowadzenie tzw. psychiatrii środowiskowej, modelu leczenia zaburzeń psychicznych uznawanego za jedyny właściwy przez wszystkie kraje Unii Europejskiej, Stany Zjednoczone i Kanadę. Głównymi celami psychiatrycznej opieki środowiskowej ma być umiejętne przywrócenie chorego do pełnego życia w społeczeństwie, nauczenie go radzenia sobie ze stresem oraz przygotowanie społeczeństwa do życia z osobami, które mają problemy natury psychicznej. Prowadząca spotkanie Jagoda Kamińska zwróciła uwagę obecnych na fakt, iż taki model psychiatrii nie tylko poprawi sytuację osób chorych psychicznie, ale również w konsekwencji obniży koszty leczenia.

Podczas spotkania głos zabrał również prof. Jan Tatoń, twórca wzorcowej poradni diabetologicznej w Polsce. Jego zdaniem to, co generuje największe koszty w leczeniu cukrzycy, to oczywiście powikłania tej choroby. Problemom tym może zapobiec jedynie skuteczne i nowoczesne leczenie diabetologiczne. Jeśli podnosi się bowiem jakość leczenia choroby pierwotnej, spada liczba powikłań. Profesor Tatoń ocenił, iż cukrzyca źle leczona zwiększa aż 3-krotnie koszty leczenia tej choroby. Dlatego też długo działające analogii insuliny refundowane są prawie we wszystkich krajach Europy, w tym we wszystkich krajach naszego regionu. Niestety, Polska stanowi wśród nich niechlubny wyjątek.

Wszyscy rozmówcy podkreślali, że niezależnie od rodzaju schorzenia, tym co zapobiega rozwojowi chorób cywilizacyjnych jest dobrze działająca profilaktyka zdrowotna. Profesor Tatoń wysunął propozycję, aby wzorem państw zachodnich, wprowadzić do szkół przedmiot ochrona zdrowia, który byłby tak samo poważnie traktowany, jak np. matematyka. Jagoda Kamińska zaproponowała natomiast, aby zamiast tworzyć narodowe programy dotyczące poszczególnych chorób, stworzyć jeden narodowy program ochrony zdrowia. Dzięki temu, podkreślała, środki przeznaczone na ten cel nie uległyby rozproszeniu.

Na zakończenie głos zabrali przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia i NFZ oraz pozostali decydenci. Ada Jabłońska wskazała, jak wysokie koszty pośrednie generują choroby cywilizacyjne. Zwróciła uwagę na fakt, że w ubiegłym roku ZUS wypłacił ponad 18 mld zł z tytułu rent. Grażyna Kaplińska-Wawrzyńczyk wyjaśniła, że NFZ nie jest w stanie kontrolować, czy terapie poszczególnych schorzeń prowadzone są prawidłowo. Narodowy Fundusz Zdrowia może oczywiście sprawdzić, komu i jakie leki są zapisywane, ale nie ma pod-

„Wszyscy rozmówcy podkreślali, że niezależnie od rodzaju schorzenia, tym co zapobiega rozwojowi chorób cywilizacyjnych jest dobrze działająca profilaktyka zdrowotna”

staw prawnych, aby w razie nadużyć skierować sprawę do prokuratury. Janusz Nowak wyraził zadowolenie, że wreszcie udało się wprowadzić zmiany w leczeniu psychiatrycznym. Dobrze się stało, podkreślił, że w nowej ustawie o zdrowiu psychicznym wprowadzono zapis o ustanowieniu rzecznika praw pacjenta z zaburzeniami psychicznymi. Poinformował również zgromadzonych, że Narodowy Program Ochrony Zdrowia działa w Polsce od lat, a w jego tworzeniu brały udział znane autorytety medialne. Być może, skoro jest nieskuteczny, wymaga wprowadzenia korekt – dodał. Wojciech Matuszewicz zapewnił uczestników, że decydenci zdają sobie sprawę z wagi profilaktyki zdrowotnej. Wiedzą, że ponad 50 proc. zachorowań na schorzenia cywilizacyjne można by uniknąć, zmieniając styl życia, dlatego też od przyszłego roku na paczkach papierosów pojawią się obok napisów informujących o szkodliwości palenia obrazki pokazujące skutki nałogu. Zdjęcia te o wiele skuteczniej odstraszą palaczy.

Marzena Sygut